

ΝΙΚΟΣ ΚΑΤΣΑΛΙΔΑΣ

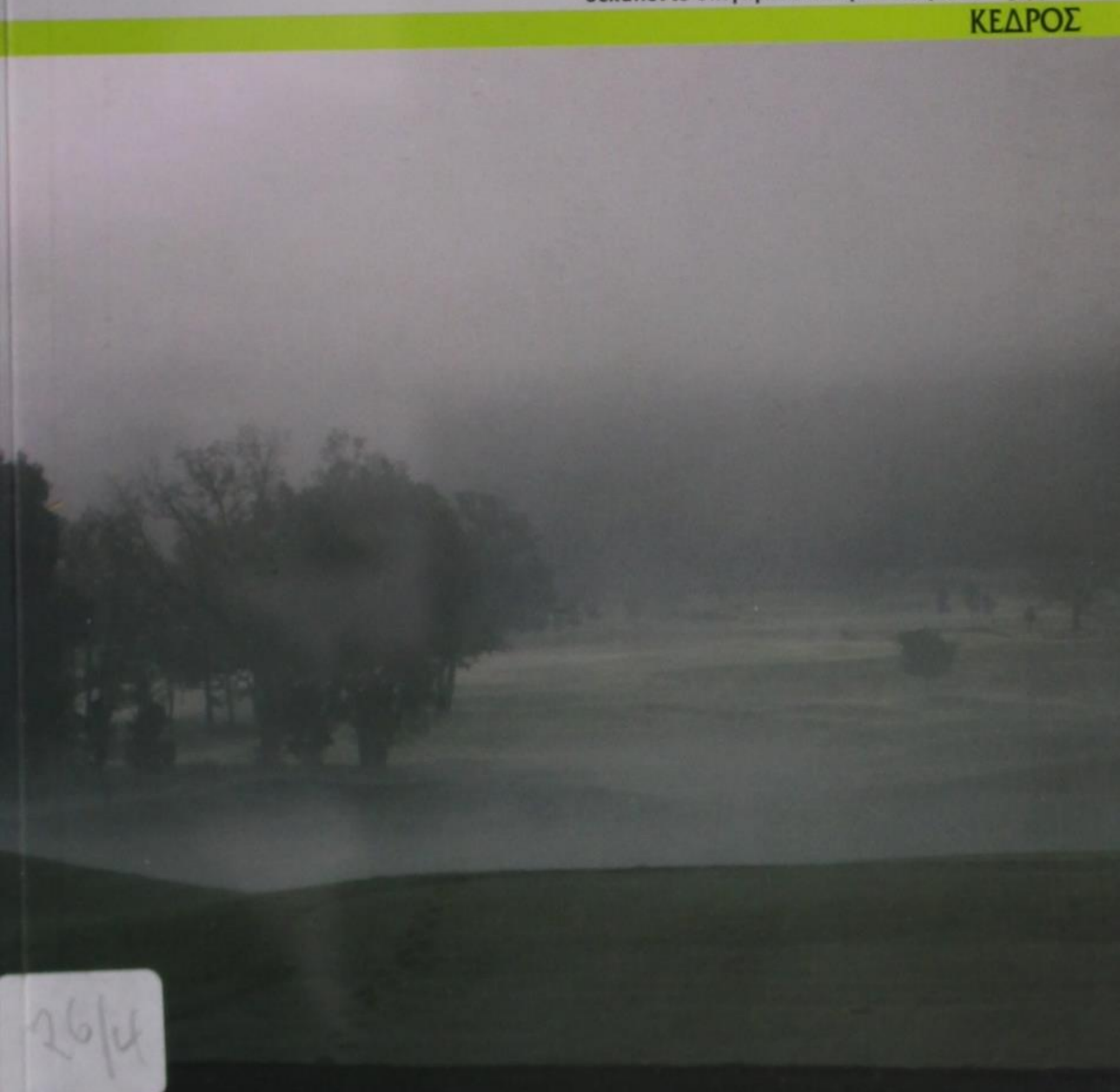
K
B 45

Νύχτας ανομήματα

δεκαπέντε διηγήματα και μία νουβέλα

ΚΕΔΡΟΣ

26/4

Ο Νίκος Κατσαλίδας γεννήθηκε στην Άνω Λεσινίτσα των Αγίων Σαράντα. Έκανε ανώτατες φιλολογικές σπουδές στα Τίρανα. Ποιητής, πεζογράφος, μεταφραστής, δοκιμιογράφος, με πολλές τιμητικές διακρίσεις και βραβεία, εί-

ναι μέλος και επίτιμο μέλος λογοτεχνικών ενώσεων και σωματείων. Υπηρέτησε ως καθηγητής φιλόλογος στην ιδιαίτερη πατρίδα του και εργάστηκε ως λογοτεχνικός συντάκτης στον Τύπο της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας. Μετέφρασε ελληνική ποίηση στα αλβανικά και αλβανική στα ελληνικά. Αντιπροσωπευτικά του ποιήματα περιλαμβάνονται σε διάφορες παγκόσμιες ανθολογίες, ενώ ο ίδιος έχει μεταφραστεί στα αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ιταλικά και βουλγαρικά. Είναι ένας από τους ιδρυτές της οργάνωσης «Ομόνοια». Αρνήθηκε την υποψηφιότητα του βουλευτή για λόγους αρχής. Κατά το 2001-2002 χρημάτισε υπουργός Επικρατείας (παρά τω πρωθυπουργώ) για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Αλβανία. Σήμερα είναι μορφωτικός ακόλουθος-σύμβουλος στην Αλβανική Πρεσβεία στην Αθήνα.

Νύχτας ανομήματα

ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

ΠΟΙΗΣΗ

- Το μοιρολόι του βουρκωμένου βουνού*, Γράμμα, Θεσσαλονίκη 1994
(έκδοση Πνευματικού Κέντρου Ιωνίας)
- ...Κι η Σφίγγα μίλησε*, Μαγδονία, Θεσσαλονίκη 1995
(έκδοση Νέων Θεσσαλονίκης)
- ...Τα πικρολέμονα*, Βιολάρης, Λευκωσία 1995
(έκδοση Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου)
- Τα εκατό εκατόφυλλα της Πούλιας*, Διαβαλκανικό Κέντρο Βιβλίου, Θεσσαλονίκη 1997 («Θεσσαλονίκη, Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης», Βαλκανικό Βραβείο «Αίμος» 2001)
- Η αμβροσία των βράχων*, Κοντοσόρος, Κέρκυρα 1997
(έκδοση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κέρκυρας)
- Το δάκρυ του κυκλάμινου*, Αθήνα 1998 (Βραβείο Λεσινίτσας)
- Η πύλη των βοριάδων*, Κυριακίδης, Θεσσαλονίκη 1998
- Οι προφητείες των δέντρων*, Ντριτερό, Τίρανα 1998
- Χίλια κοχύλια*, ΕΙΥΑΠΟΕ, Ιωάννινα 1999
(βράβευση από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και το Δήμο Ιωαννιτών)
- Η πλώρα των άστρων*, Ιανός, Θεσσαλονίκη 2001
- Η μοίρα του αμάραντου*, Ιανός, Θεσσαλονίκη 2003
- Το ελιξίριο της πέτρας*, Τοένα, Τίρανα 2004
- Η βάπτισμα των πουλιών*, Ονούφρης, Τίρανα 2005

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

- Το άροτρο του φεγγαριού*, Ψυχογιός, Αθήνα 2004
(πρώτη έκδοση: Μάιος 2004, πρώτη ανατύπωση: Ιούλιος 2004)

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

- Οδυσσέας Ελύτης, ποίηση, Τίρανα 2001
(Βραβείο «Ασημένια Πένα»)
- Κώστας Μόντης, ποίηση, Τίρανα 2001
- Τάκης Βαρβιτσιώτης, ποίηση, Τίρανα 2003

Επίσης έχει μεταφράσει: Καβάφη, Σεφέρη, Ελύτη, Ρίτσο, Γκάτσο, Εγγονόπουλο, Καββαδία, Δημουλά, Πατρίσιο, Κοντό, Γκανά, Βλαβιανό, Καψάλη, κ.ά.

ΑΠΟΔΕΛΤ / ΚΕ

ΝΙΚΟΣ ΚΑΤΣΑΛΙΔΑΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	
ΑΡ. ΕΙΣΠΟΡΑΣ	55985
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΠΟΡΑΣ	12/9/2014
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘΜ.	

Νύχτας ανομήματα

ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΜΙΑ ΝΟΥΒΕΛΑ

* ΣΥΛΛΟΓΗ *
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΠΡΙΩΝΗ
ΔΩΡΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ
ΚΑΣΤΑΝΙΑΝΗΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

ΚΕΔΡΟΣ

Οποιαδήποτε ομοιότητα με σωστούς, σώους, άσωτους και σωσίες
είναι απλώς τελείως συμπτωματική, της φαντασίας του συγγραφέα.

ISBN 960-04-3313-5

© Νίκος Κατσαλίδας, 2006

© Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2006

www.kedros.gr

[e-mail: books@kedros.gr](mailto:books@kedros.gr)

Στους ονειροπαρμένους,
στους αλαφροΐσχιωτους,
στις οπτασίες των βοριάδων...

Ο αλαφροΐσκιωτος της όστριας

Μνήμη Β. Βασιλείου

Επιμερώνει, και τα σημάδια της φύσης στον ορίζοντα μηνούνε για όστρια.

Στα βουνά και στις ράχες φουσκώνουν και μοσχοβολούν τα δέντρα, κι ο νοτιάς δεν περισσεύει να ασχοληθεί με λεπτομέρειες.

Κι ο Βαγγέλης, ο εβδομηντάρης, ο ποιητής, ο ερωτιάρης, ο αλαφροΐσκιωτος της όστριας, κατάκοιτος, αναπολεί νοερά τη ζωή του και κάνει την απολογία του.

...Πάνε τα χρόνια, Κατερίνα, φύγανε, ασπρίσαμε, γεράσαμε, πέσανε τα μαλλιά μας. Ήταν γραφτό της μοίρας μας, χαθήκαμε στα ζώντα. Απ' τα μεράκια γέρασα, μιλάω και δε με καταλαβαίνουν. Ο φαφούτας, λένε, ο Βαγγέλης, δίχως δόντια. Αλλά εμένα δε με καταλαβαίνανε κι όταν είχα τα δόντια μου.

— Τι τα μασάς τα λόγια; λέγανε οι χωριάτες.

— Τι τα μασάς τα λόγια; μου 'πε ο ανακριτής μες

στου καλιά τα κρατητήρια — πάντα υπήρχε σύγχυση με τα λεγόμενά μου.

— Κατηγορείστε ως φιλέλληνας, δήλωσε στην αίθουσα του δικαστηρίου ο εισαγγελέας, ντυμένος με το μαύρο μανδύα του κόρακα.

— Λάθος, κύριε εισαγγελέα, λέω.

— Λάθος εσύ. Εγώ δεν είμαι αστός, δεν είμαι κύριος εισαγγελέας.

— Λάθος, σύντροφε εισαγγελέα, λέω. Εγώ είμαι σωστός Έλληνας. Φιλέλληνας μπορεί να 'ναι κάποιος άλλος, που αγαπάει την Ελλάδα. Παραδείγματος χάρη, εσύ. Αν αγαπούσες την Ελλάδα, θα σ' έλεγαν φιλέλληνα. Ενώ εγώ είμαι βέρος Έλληνας.

Η πέτρινη πόλη σ' έτρωγε κάτω από τα μαύρα, βαρυφορτωμένα σύννεφα.

Έξω, κοπάδια αγριεμένα ξελαρυγγίζονταν μανιασμένα στη διάρκεια της δίχης.

— Ο κακούργος στην κρεμάλα! Ο εγκληματίας να κρεμαστεί με το σχοινί στο πλατάνι, μες στη μέση της πόλης!

— Στην κρεμάλα! Στην κρεμάλα!

Μου λέει ο εισαγγελέας:

— Αχούς, κατηγορούμενε, τι λέει ο λαός για σένα;

Δεν άντεξα. Τα λόγια ήρθαν μόνα τους στη γλώσσα, κι απάντησα θαρραλέα:

— Αυτός που ουρλιάζει έξω σαν λυσσασμένο τέρας δεν είναι λαός. Αυτός που ουρλιάζει είναι όχλος. Μόνο ο όχλος και τα τέρατα μουγκρίζουν και ουρλιάζουνε στους δρόμους.

— Τι θα πει όχλος; λέει.

— Όχλος ίσον αγέλη. Κοπάδι άμυαλων ανθρωπων, δίχως νου, δίχως προσωπικότητα. Κι αν θέλεις να μάθεις, ρώτα τους αν ξέρουνε να σου πούνε τι έκαμα, ποιος είμαι, πούθε έρχομαι, ποια είναι η αιτία για να με κρεμάσουν. Και θα βεβαιωθείς κι εσύ ότι αυτός δεν είναι ο λαός, αλλά ο όχλος.

Τότε με δέσανε, μου περάσανε τις αλυσίδες, με κατεβάσανε στις σκάλες, που στάζανε από την υγρασία, και με κλείσανε στα υπόγεια κελιά. Τότε μας κόπηκε η φωνή και βουβαθήκαμε. Σε ποιον να λέγαμε τα ντέρτια μας; Ακούγανε στη μοναξιά της καταδίωξης κι οι μαύροι τοίχοι. Στάλα στάλα τα νερά απ' τις ραφές, κι η υγρασία γυάλιζε στις πέτρες κι έσταζε απάνω στο τομάρι μου.

Εκεί, στο όνειρό μου ήρθε ο Λευτέρης. Θυμάσαι την παρέα μας, τις εκδρομές, τα ημερολόγια όταν σπουδάσαμε στα Γιάννενα; Σκοτώθηκε ο Λευτέρης, Κατερίνα, πάει.

Στ' αντάρτικο, ο πρώτος βγήκε στα βουνά. Πήρε μαζί του για τη λευτεριά πολλά παιδιά απ' τα χωριά μας.

Τις νύχτες στα υπόγεια κελιά φώναζα του Λευτέρη: «Με τους δικούς σου που γνωρίζεις, βοήθησέ με να με βγάλουν από τούτη την κόλαση. Τι έκαμα; Έλληνας είπα ότι είμαι. Σου έβγαλα και τραγούδι, οπού το τραγουδήσανε όλα τα χωριά μετά το σκοτωμό σου».

Στο όνειρό μου εμφανίστηκε ο Λευτέρης. «Τι να σου κάμω, ρε Βαγγέλη;» λέει. «Άλλα λέγαμε, άλλα κάνουν. Αν ήμουν ζωντανός, στο ίδιο το κελί θα μ' είχες. Δε θ'

άντεχα αδικίες. Τι να σου κάμω, ρε Βαγγέλη; Πες μου, τι να κάνω;»

«Τι να σου κάμω;» έλεγε και χάνονταν τις νύχτες πίσω απ' τα μαύρα, μουχλιασμένα τείχη. Κρατώντας με τα χέρια το κεφάλι του και με τη χούφτα τα χυμένα μυαλά του.

Είχα θέρμες και πυρετούς και τραγουδούσα με τους ζωντανούς και με τους πεθαμένους:

*Πάει το βλέμμα του Λευτέρη,
το γλυκό, το γελαστό,
το μουστάκι το στριμμένο,
που 'ταν πάντα χαρωπό.*

Οι συμπολεμιστές του ήταν κι αυτοί κλεισμένοι βαθιά, πιο κάτω, μες στα υπόγεια κελιά. Και με συνόδεψαν κι αυτοί, όλοι μαζί, σε μια μεγάλη πένθιμη νυχτερινή χορωδία.

Ξύπνησα. Οι άλλοι συνεχίζαν το τραγούδι. Εγώ είχα μείνει πίσω.

Ο δεσμοφύλακας ξεκλείδωσε τη σιδερένια πόρτα κι έλυσε τις αλυσίδες, που αχούσαν μες στο χάος του κάτω κόσμου.

— Μη τυχόν κι ακούσω άλλη φορά τέτοια τραγούδια. Μαύρη μοίρα σου!

— Είναι τραγούδι μου. Εγώ το έκαμα. Είναι δικό μου.

— Ακόμα με τα παλιά εσύ; Παν αυτά, ξεχάστηκαν. Πού ξέρεις που 'ναι δικό σου;

Ύστερα μ' έβγαλαν. Με φώναξαν χώρια. Και μου 'παν «Ράψ' το!». Και, πάλι καλά, μ' έστειλαν στο χωριό, γιατί είχαν ανάγκη από δασκάλους. Κλείστηκα στο σπίτι.

Όλοι μ' έλεγαν «δάσκαλε». Μετά το μάθημα πήγαινα να χαθώ πέρα από τις ράχες, πίσω από τις ελιές. Να μη με δει κανείς. Να μη δω κανέναν.

«Γράψε», μου 'λεγε ο φίλος μου ο Σπύρος. «Τι να γράψω, ρε Σπύρο;» του 'λεγα. «Η καρδιά του ποιητή δεν είναι κουδούνι να χτυπάει όταν θέλουν κι όπως θέλουν οι άλλοι.» «Γράψε», μου 'πε κι ένας άλλος φίλος. «Τι να γράψω», του 'πα, «ρητορική ποίηση;» «Τέτοια απαιτεί ο καιρός», μου 'πε, «ρητορική έχει κι ο Παλαμάς.» «Με μια διαφορά», του 'πα. «Η ρητορική του Παλαμά είναι τόσο λίγη, ίσα με μια σκατιά στον ωκεανό, ρε φίλε μου.»

Αναγάλλιαζα κάτω από τις ελιές, στης όστριας τα φυλλάσματα. Στα χωριά τραγουδούσαν ακόμα με νοσταλγία το τραγούδι του Λευτέρη. Αλλά κανένας δεν ανέφερε ότι το έγραφε ο Βαγγέλης. Κι έμεινα ανώνυμος.

Με λέγανε σβησμένη θράκα, σβησμένο κάρβουνο...

Είχα μια βαλίτσα που ούτε η κόρη μου η ακριβή, που την αγαπούσα τόσο πολύ, δεν την άνοιξε. Κανένας δεν την ήξερε.

Μασούσα κι αναμασούσα στη μοναξιά μου στίχους. Μπορούσε να γίνει αλλιώς; Το μεγάλο δράμα είχε αρχί-

σει. Αποκλειστήκαμε, Κατερίνα. Τα ίδια βουνά, οι ίδιες μύτες, τα ίδια οροπέδια, τα ίδια ποτάμια χωρισμένα στη μέση. Εμείς τσ' εδώ. Εσείς τσ' εκεί. Εσείς μέσα. Εμείς έξω.

Σ' αναζητούσα. Προσπαθούσα να σε βρω. Μα πώς; Μα πού να σ' έβρισκα;

Τελείωσε ο πόλεμος, μπήξανε τα συρματοπλέγματα στις ράχες.

Με τι; Με τα πουλιά να σου 'στελνα μηνύματα; Κι αυτά κάφανε τα φτερά τους στα ηλεκτροφόρα τα συρματοπλέγματα. Έμεινα μόνος. Με τις αναμνήσεις πίσω μας. Και με τις χαμένες νύχτες της φαντασίας, που έκανα άτια και πέταγα νοερά στη θερμή αγκαλιά σου.

Έτρεμα μη μ' ακούσουν τα όνειρα και βάδιζα μόνος μου, με τις σκέψεις μου. Μιλούσα μέσα μου, περπατώντας κάτω από τις ελιές, τα βράδια, με τα ηλιοβασιλέματα. Μιλούσα με τον ήλιο που έβγαινε από τις βουνοκορφές, χαράματα, πίσω από τα συρματοπλέγματα. Κουβέντιαζα τις νύχτες μες στις ασημένιες γεμοφεγγαριές σας, στα σεληνόφωτα, πίσω από τα βουβαμένα βουνά μας. Από δω ο ήλιος ήταν καταματωμένος και το φεγγάρι τσιτωμένο στα παλούκια. Σαν καύκαλο του τρόμου τσιτωμένο σ' έναν πάσσαλο ήταν, Κατερίνα μου.

Με τα ντέρτια της ψυχής περνούσα, και μ' εσένα πλάι μου. Μα ο καιρός κυλούσε, φεύγανε τα χρόνια. Πάνε οι ελπίδες. Και παντρεύτηκα, όπως όλοι στα χωριά μας. Πήρα γυναίκα και μου δούλεψε. Και κάναμε κορίτσια. Της το 'πα, το 'πα στα κορίτσια, ξέρανε για σένα.

Με λέγανε τρελό κι αλαφροϊσκιωτο. Δεν είχε γίνει αυ-

τό άλλη φορά, ποτέ πάνω εδώ στα βόρεια χωριά μας. Να ξέρει η γυναίκα για τον πρώτο έρωτα του άντρα της και να τον κάνει για άντρα.

Ήτανε κι άλλος ερωτιάρης στα χωριά, ο Νάκος, που τρελάθηκε ο γιατρός απ' τον αλαργινό του έρωτα.

— Μόνο εμείς οι δυο βαδίζουμε και τριγυρνούμε σαν τρελοί στον απάνω κόσμο, του 'πα.

— Εξαρτάται την τρέλα, μου είπε. Εξαρτάται με πόσα λάμδα γράφεται. Η δική μας είναι η καλύτερη τρέλα.

Έγραφα, ξανάγραφα, ανοιγοκλειούσα τη βαλίτσα. Για τον χαμένο έρωτα και για το θάνατο της αδερφής έγραφα στα δεφτέρια της βαλίτσας. Άλλο δε μ' ένοιαζε πια σε τούτον, τον απάνω κόσμο. Ήρθαν μεσάνυχτα. Τι να της κάμομε της έρημης καρδιάς μας;

Στάσου, θυμήσου, λέω της καρδιάς. Και μην ξεχνάς τα πάθη μας, τα λάθη μας.

Να ήμασταν και μια φορά παιδιά, να σκίζαμε βουνά και θάλασσες.

Η πίκρα μου με τρώει βαθιά, αναπολώντας τα χρυσά παλιά μας χρόνια, μες στην καταφρόνια.

Αχ, η αγάπη, Κατερίνα, ομορφονιά και ήλιος και φεγγάρι.

Νέοι κι οι δυο, παιδιά, ρομαντικοί, διαβάζαμε τον Πλάτωνα στα άνθη, στα τριφύλλια. Στης Βύσιανης το πράσινο, χλωρό χορτάρι καθισμένοι. Και γύρω μας φλοι-σβίζανε και μουρμουρούσανε οι βρύσες:

*Μωρή κοντούλα λεμονιά,
με τα πολλά λεμόνια,
Βυσανιώτισσα,
σε φίλησα κι αρρώστησα...*

Σαν ένα όνειρο, αγνό παιχνίδι η αγάπη μας. Φιλιόμα-
σταν σαν τα μωρά, σαν τα πουλιά, στου Μάη τα χορτά-
ρια. Μοσχοβολούσε ο κόρφος σου στη χλόη του Απρίλη,
πίσω απ' τα πυκνά, μπουμπουκιασμένα δέντρα. Μας με-
θούσε η μέντα κι ο αμάραντος.

Κι όλα τα πήρε ο καιρός, τα κουβαλάει η θάλασσα.
Πάει η ζωή μας. Έφυγε, π' ανάθεμά την. Πάει.

Ανάθεμα ποιος έκοψε στη μέση τα βουνά, σ' αυτή την
κοσμοχαλασιά, στα νιάτα τα δικά μας.

*Για μένα και για σένα
γινήκανε οι καημοί,
τα βάσανα κι οι πόνοι
κι οι αναστεναγμοί...*

...Και έφυγα, τελειώσανε οι σπουδές. Στράτα μακριά,
ατέλειωτη, για τη γενέτειρά μου. Στον τόπο που με πλή-
γωσε. Στον τόπο που με σκότωσε. Που έστυψε σαν το
λεμόνι τα όνειρά μου. Μα η καρδιά ήταν αυτού. Στα πέ-
λαγα του έρωτα. Κι όταν έμπαινε η άνοιξη, περίμενα μή-
πως αλλάξει κάτι με τα κρίνα. Και κοιτούσα πίσω από
τα περικυκλωμένα μου βουνά μήπως τρυπήσεις για να
'ρθεις απ' τα κρυφά, φιδίσια μονοπάτια. Μη ροβολήσεις

απ' τον Γκέρμπενο, από το Μέγα το Πυράρι. Μαζί με τις δροσοσταλιές, τα άνθη, τα φυλλώματα.

Ρωτούσα ένα προς ένα τα λουλούδια στη σειρά. Ρωτούσα φωναχτά τη μαργαρίτα, κόβοντας τα άνθη της, σαν τα γραμμένα φρύδια σου, τα ματοτσίνορά σου:

«Θα 'ρθει η Κατερίνα;

»Δε θα 'ρθει.

«Θα 'ρθει η Κατερίνα;

»Δε θα 'ρθει.

«Θα 'ρθει η Κατερίνα;

»Δε θα 'ρθει...»

Και, με το «Δε θα 'ρθει...», μένει το τελευταίο πέταλο στο χέρι.

Και σιγοτραγουδούσα με την αύρα:

*Ας ερχόμουν κι ας ερχόσουν,
κι ας γινόμασταν παπί...*

Τι φταις εσύ; Δε φταις εσύ. Φταίω εγώ, με την πλατωνική, που σ' άφησα. Και πάλι, Θεέ μου, έλεγα, τι φταίω, Κατερίνα; Ποιος να 'ξερε και να προμάντευε για το μαχαίρι που μας έκοψε στη μέση;

Είμαι εβδομηντάρης. Πάνε, φύγανε τα χρόνια. Ασπρίσανε, χιονίσαν τα μαλλιά μου. Αλύπητα με χτύπησε η ζωή. Ήμουνα κι εγώ νιος, μελετημένος. Απάγγελλα τον Παλαμά με τους χιλιάδες στίχους.

Αναπολούσε η μνήμη μου την ξακουσμένη Αθήνα. Σαν

άγουρα πουλιά πετούσαμε στου Φιλοπάππου τα βραδάκια.

Δυο αθώα ήμασταν πουλιά, που παίζαμε κρυφτούλι. «Πιάσ' την!» σου φώναζα. «Πιάσ' τον!» μου φώναζες πίσω από τ' αγάλματα τα βράδια.

Ποτέ μας δε σκεφτήκαμε σαν άντρας, σαν γυναίκα.

Αθώα πουλάκια, τιτιβίζαμε στις φυλλωσιές. Με ερωτεύτηκες πολύ. Μου έλεγες «Τρελαίνομαι για σένα». Θυμάσαι; Τραγουδούσαμε στη χλόη ξαπλωμένοι:

*Μια μέρα που καθόμασταν
στα χόρτα τ' ανθισμένα,
«Κόρη», της λέω, «σ' αγαπώ,
τρελαίνομαι για σένα»...*

Όλα τα φταίει ο Πλάτωνας, ξανθούλα Κατερίνα, που εμείς οι δυο μαζί δεν κάναμε χωριό, που ήμασταν μακριά και χωρισμένοι.

Τρέμω όταν σκέφτομαι αν ζεις ή αν δε ζεις. Τότε, εγώ πώς ζω στη γη χωρίς εσένα; Πάνε τ' άστρια της νιότης μας. Ήρθε ηλιοβασίλεμα. Απάνω στους γκρεμούς και στα φαράγγια περπατώ σαν ορειβάτης. Απάνω στης αβύσσου το σχοινί, που τρέμει σαν το τρίχινο γεφύρι. Και κάτω τι να δεις; Χάος. Σκοτάδι. Θάνατος.

Όμως επιμένει και δε θέλει να χαθεί. Και μπουμπουκιάζουνε ξανά τριαντάφυλλα κι ελπίδες.

Πώς να ξανασυναντηθούμε για τις διαφορές, τα ντέρτια μας; Ένα φιλί να ξαναδώσουμε λαχτάρας. Να ξαναθυμηθούμε τα απόβραδα της άνοιξης πάνω στον Παρθενώνα. Τους μάντεις στο Θησείο, για να πουν τη μοίρα μας.

Πάλι να κάτσουμε αγκαλιά στο ίδιο το παγκάκι. Όπως εκείνο το βραδάκι του Απρίλη.

Δεν ξέρω, ξαναγίνεται αυτό; Και τι θα ξανακάνουν τα πουλάκια στις κορφές του Φιλοπάππου;

...Άφθονα γράμματα τις νύχτες, Κατερίνα, έγγραφα για σένα. Σελίδες άφθονες γεμίσανε το ημερολόγιό μου, στα γρήγορα, στα πεταχτά, τι βγαίνουν μαύρα σύννεφα και δε μ' αφήνανε να γράψω. Στον κόρφο μου βαθιά χωμένα, μη χαθούν, τα άγια γράμματά μας.

Κανένα εσύ δεν έλαβες, κανένα εσύ δε διάβασες. Βρύσες μελάνι χάλασα σ' όλα τα γράμματά μου.

Τα 'παιρνα όλα απάνω μου. Συγχώρεση ζητούσα τώρα στα γεράματα. Και όλα συγχωρούνται.

Απ' την αυγή της νιότης μας αλύπητα χτυπήσανε απάνω μας. Τι φταίξαμε; Πες μου κι εσύ. Δύο λευκά περιστεράκια ήμασταν. Με τα μυστήρια της καρδιάς, με τα γλυκά φιλιά μας.

Αλλιώς πώς να το ονομάσεις το φιλί; Όσες φορές το σκέφτηκα, ξανά φιλί το λέω. Απλά. Φιλί. Της Κατερίνας το φιλί. Της Κατερίνας το γλυκό φιλί, που φέρνει τον Παράδεισο.

Γέρος. Φαφούτης. Ασπρομάλλης. Κουτσοδόντης. Με τα σωσμένα γούλια μου. Αχέριος Ανακρέοντας. Χαζός στις νύχτες μου. Σαν να μου εμφανίζεται η νιότη με της Κατερίνας τα φιλάκια. Η νοερή, μοναδική παρηγοριά, στα όνειρά μου.

...Κάποτε μου αρρώστησες. Θυμάσαι, είπα σ' έχασα.

Αλλά ήτανε άλλος ο χαμός. Εμείς, οι ερωτιάρηδες του ζωντανού θανάτου. Κείνο το βράδυ το αγνό, παρθένο, με τον Πλάτωνα, το πιο γλυκό μου βράδυ, που σε φίλησα. Σαν τα θεριά παλέψαμε στα πάθη των φιλιών μας. Βίγλιζε ο Πλάτωνας στη γεμοφεγγαριά, πίσω απ' των ελιών τις κλάρες.

Παίξαμε, σηκωθήκαμε, στη μάχη νικητές, μόνο με τα γλυκά φιλιά, αθώα περιστέρια. Φύγανε, πάνε. Πες μου, Κατερίνα μου, αυτά πού θα τα ξαναβρούμε;

Πώς να ξανανταμώσουμε; Και πώς να ξαναφιληθούμε; Να 'ναι φιλιά ανάμνησης, ή να 'ν' στερνό φιλιά θανάτου; Να 'ναι ανθρώπινο φιλιά για τη στερνή την ώρα μας;

Θυμάσαι που σου έλεγα «Είσαι το θεϊκό όνειρο της νιότης»;

Θυμάσαι που σου έλεγα «Είσαι μια αύρα πρωινή του κόσμου»;

Πάνε τα χρόνια, Κατερίνα, φτερουγίσανε. Ποιος είπε τα ξεχάσαμε; Ξεχνιούνται τα λημέρια μας; Τα ερωτοτόπια; Τα ξενύχτια; Οι λειψοφεγγαριές και τα τυφλά δρομάκια μας; Νύχτες ολάκερες οπού με βάραιναν οι τύφεις. Μα τι να 'κανα; Για πες μου, τι μπορούσα εγώ να κάνω; Κάτω έβραζε ο πόλεμος. Κι έφυγα δίχως να σ' ανταμώσω, να σου πω τον πόνο μου. Ποιος το 'ξερε; Πιο εύκολο να ανταμώσουν δυο βουνά παρά εμείς οι δύο, ο Βαγγέλης με την Κατερίνα. Σ' το 'γραφα και στα γράμματα. Τα γράμματά μου, τάφος μου, ατέλειωτος μονόλογος. Πού να 'ξερα τη μοίρα σου; Βεβαίως κι εσύ παντρεύτηκες. Κι έχεις παιδιά. Τους αγαπάς, όπως κι εγώ αγαπάω τους δικούς μου. Να 'ναι τυχεροί... Ας έχουνε τις ομορφιές, τα μεταξένια καστανά μαλλιά σου.

...Και στη δροσούλα της αυγής
τα λούζεις, τα χτενίζεις,
και στην αύρα του Απριλιού
απλώνεις τα μαλλιά σου...

Αναρωτιέμαι, τι έγινε η αγάπη μας; Έχει μια άκρη να βρεθεί στο άπειρο το χάος;

Φάρδυνε, πλάτυνε η καρδιά, χωράει όλες τις μελωδίες και τα χρώματα του κόσμου.

Όταν με πιάνουνε οι στοχασμοί, μπροστά μου παραλεύνει η ζωή μου. Κι ο κόσμος μού φαντάζει ένα χάος. Κι εμείς, δυο γεροντάκια μες στα χείλη του γκρεμού, ν' αναπολούν τη νιότη τους και να μιλούν γι' αγάπη.

Όμορφα τα τοπία τα παλιά. Κι εμείς, μέσα στα όμορφα τοπία, να φιλιόμαστε σαν δυο περιστεράκια.

Μεγάλη θάλασσα, πλατιά και πικροκυματούσα, η αγάπη μας. Με στεναγμούς. Με καταιγίδες. Με ναυάγια. Κι εμείς, ναυαγοί караβοτσακισμένοι. Χάος, στεναγμοί και άβυσσος.

Φορές φορές τη χάνω την εικόνα σου, τα μάτια σου, τα φρύδια σου, τα χείλη. Ξεχνώ τις γραφικές, λιγνές γραμμές του σώματός σου.

Έβγαζα κάθε τόσο από τον κόρφο τη φωτογραφία σου, απάνω σ' ένα μάρμαρο του Παρθενώνα καθισμένη. Αλλά την έχασα κι αυτήν. Πολλές φουρτούνες πλάκωσαν σ' αυτά τα μέρη εδώ πάνω, Κατερίνα. Στα θολά, τα αφρισμένα μας

ποτάμια σαν περνούσα, μου άρπαξαν από τον κόρφο τη φωτογραφία σου. Μου κόπηκε η καρδιά μου. Κι ύστερα τη μεγάλωσα στο νου μου κι έπιανε όλη την πλαγιά. Από τις ράχες του χωριού, σ' όλα τα Βουρκοχώρια.

Η Κατερίνα η ξωτικιά, μια θάλασσα αφρισμένη. Κι εγώ μαζί, στις κοσμοχαλασιές, στις τραμουντάνες. Με τα φρύδια τα γραμμένα και τα άνθη ματοτσίνορα. Μου φάνταζες σαν ξωτικιά στους δρόμους, μες στην ποταμιά της Λάμιας.

Όλοι ήξεραν τον έρωτά μας και «Τι λέει η Κατερίνα;» με ρωτούσαν.

Πώς να ζωγράφιζα το θεϊκό κορμί σου;

Ήσουν λεύκα ίσια, στις αυλές τις ζαγορίσιες. Πώς να σε περιγράψω; Τι να πρωτοπώ; Φιλήματα, αγκαλιάσματα, πουλάκια και λουλούδια;

Τα μεθυσμένα δειλινά στα τρισχαριτωμένα χρόνια! Πώς να τα πούμε τα σεργιάνια της ανήσυχης ψυχής; Τα όνειρά μας τα σβησμένα, τα σαβανωμένα;

...Να 'ναι καλά τ' αγγόνια μας. Και ας δεχτούν αυτά τα τόξα της αγάπης. Και ποτέ να μη δακρύνουνε τα μάτια τους.

Θάλασσα είναι η καρδιά μας, θάλασσα κι εμείς οι ποντοπόροι. Πάνω στου караβιού την καταποντισμένη πλώρα της αγάπης φτερουγίζουν οι καρδιές τα ηλιοβασιλέματα. Και πάνω στην ψαρή την πλώρη φτερουγίζουν οι βοριάδες. Κι ένα σουραύλι λυπηρά πενθεί στα ακρογιάλια:

*Αγάπη σκίζει τα βουνά
και δέντρα ξεριζώνει...*

Μα τα φτερά του έρωτα τώρα μαζεύτηκαν τα βράδια.
Λύκοι ουρλιάζουν στις λυκοφωλιές και φοβερίζουν την
αγάπη του Απρίλη και του Μάη.

Κι εγώ κάθε Απρίλη, στην επέτειο του έρωτά μας,
βγαίνω στα λαγκάδια, Κατερίνα.

Κόβω λουλούδια που μοσχοβολούν και κάνω ανθοδέ-
σμες μες στα περιβόλια.

Σκάβω τις γλάστρες της αυλής. Σπέρνω βασιλικό για την
αγάπη. Και ραίζει η καρδιά στον μαύρο χωρισμό μας.

Τώρα, στάχτη τα όνειρα. Κάθομαι γύρω στη γωνιά,
συμπώντας τα δαυλιά, οργώνοντας τα κάρβουνα. Πετούν
τα φύλλα της ελιάς, και τα ξαναρωτάω για τη μοίρα μας.

Και τώρα, ασπρομάλλης, ζαρωμένος πια, γερο-Βαγγέ-
λης, με το χέρι στο μελίγγι. Όνειρα συμμαζεύοντας, που
γίνανε φαρμακερά μολύβια της καρδιάς μας.

*Σ' αγάπησα στον πόλεμο,
γλυκιά μου Κατερίνη,
και σ' έχασα την άνοιξη
στην όμορφη ειρήνη...*

...Φυσάει βοριάς, σαν να λέει «Γερο-Βαγγέλη, άργη-
σες με τα ερωτιάρικα, έλα να φύγομε!...».

Έξω, πάνω στα βουρκωμένα τα βουνά, βροντούσανε τ' αστροπελέκια.

Ο ιερέας μπροστά κι από πίσω όλη η ακολουθία, συνόδευαν για το κοιμητήριο τον τελευταίο ερωτιάρη. Εκεί που αναπαύονταν όλοι οι δικοί μας, βιοπαλαιστές και ερωτιάρηδες.

Φυσούσε νοτιάς στη χλόη και στη φτέρη και γαργάλιζε τα μπουμπούκια των δέντρων. Κι όλες οι ελιές της όστριας δάκρυζαν πάνω στο νωπό ανοιξιάτικο χώμα του τάφου του.

– Πάει ο ποιητής μας, είπαν τα πικραμένα χελιδόνια.

– Πάει ο ποιητής μας, είπαν τα λυγισμένα λουλούδια της γης.

Πάει ο ποιητής μας. Πάει...

Άγιοι Σαράντα, Νοέμβρης 1998

*Στον Σωκράτη Παπαδόπουλο
και στις γριές της Δούβιανης...*

Είναι η παρθένα, η άσπιλη γεροντοκόρη, η εξηντάρα, οπού ζει στη μοναξιά της. Στο δίπατο, το πέτρινο, το λαξεμένο αρχοντικό της, με τα γαλλικά τα κεραμίδια. Και δεν την πιάνει ο τόπος. Θέλει να τρέχει, αεικίνητο, να συντηρεί αυλές και περιβόλια.

Βγαίνει μες στα βαθιά χαράματα ψηλά στην κρύα βρύση. Ξεριζώνει βρύα, καθαρίζει καβαλίνες και χορτάρια. Πλένεται, ξεθληκώνει το φουστάνι της. Χώνει τα χέρια, πλένει τα βυζιά της. Φρεσκάρει τους μαραμένους κόρφους της. Κανένας δεν προσέχει. Κανένας δεν τη βλέπει. Νέοι δε μείνανε. Μόνο σαράντα γριές, η καθεμιά στη βρύση της. Χωριό, σου λέει, με σαράντα βρύσες... Σαράντα γριές οπού φωνάζουνε τις νύχτες, πριν σφαλίσουνε τις πόρτες τους:

— Ω Γιώργαινα!

— Ω Κίτσαινα!

— Ω Ελένη!

Παρέα με τις ρόκες τους, στις σκάλες των σπιτιών στέ-

κουν, κλαίνε τα χάλια τους. Γνέθουν τουλούπες, πλέκουν κάλτσες, ξαναμπάινουνε στα σπίτια μην τις πιάσουν οι βοριάδες.

Ανάβει η γεροντοκόρη τη φωτιά να πυρωθεί. Βάζει νερό να ζεσταθεί στο καπνισμένο της τσουκάλι. Βγάζει τον τραχανά από τ' αμπάρι της, που πάει να τελειώσει. Βράζει τα μακαρόνια της, οπού της στείλανε από τα ξένα τις προάλλες οι δικοί της.

Βγαίνει και κάνει βόλτες στην αυλή, κλώθει στο περιβόλι της. Και στέκει στην κληματαριά, τον ουρανό κοιτώντας. Πολύ βαρύς της φάνηκε απόψε ο ουρανός, και θα ξεσπάσει μπόρα. Κοιτάζει τους αστερισμούς. Τρίζουνε τ' αστέρια. Μια χούφτα αστέρια χάνονται στον ίσκιο του βουνού. Κοιτάζει δεξιά, αριστερά. Μαζεύει το φουστάνι της... Και λύνει το σκυλί της.

Ο σκύλος πίσω από το φράχτη έσκουξε.

— Τι έπαθες, καμάρι μου; του λέει.

Μπαίνει στο σπίτι και ξαπλώνεται στην άκρη στο κρεβάτι. Ξεκουμπώνει το πουκάμισο. Βαθιά αναστενάζει, μέσ' απ' τα σωθικά της. Σκεπάζεται στην άπλα της. Τα χέρια χουχουλίζει και τα χώνει μες στα σκέλια της.

— Τρρρ..., κάνει, από ρίγος και ανατριχίλα.

Κάηκα, πάει, τέλειωσα. Γεροντοκόρη, ανύπαντρη. Ούτε το χάρηκα ούτε το γλέντησα το έρημο πουλί μου. Με άντρα δεν ξαπλώθηκα, με άντρα δε φιλήθηκα. Ζητούσα τον καλύτερο. Είχα τις απαιτήσεις μου. Σαν να 'μουν η παρθένα η Παναγιά, καμώματα, βλακειές. Και τώρα ζάρωσα.

Ζαρώσανε, μαράθηκαν τα στήθια μου. Σαν τα χαϊδεύω τώρα μόνη μου, είναι αργά και πάει. Άντρας δε μου τα μάδησε. Άντρας δε μου τα χούφτιασε. Χέρια ποτέ και δάχτυλα μέσα εδώ δεν μπλέχτηκαν, δε μου τ' αναστατώσαν, δε μου τα κάμαν άνω κάτω τα βυζιά μου. Με άντρα δεν ξαπλώθηκα, δεν έπεσα να κοιμηθώ με άντρα. Δεν ένιωσα, όπως οι άλλες, τα γλυκά φιλιά, την αγκαλιά, τα μπράτσα του. Περίμενα, περίμενα. Αναμονές και θαύματα. Και τώρα ονειροπολώ στο παραγώνι μόνη μου.

Όλοι οι άλλοι φύγανε, τους σάρωσε ο άνεμος. Τι άνεμος φυσούσε κείνο τον λυσσιάρικο χειμώνα που μας σήκωσε τα κεραμίδια από τον καβαλάρη των σπιτιών μας! Όλοι φύγαν, οι σαράντα οι γριές μείναμε μόνες. Στα ψηλά τ' αρχοντικά, στον κόσμο ξακουσμένα, στο αρχοντοχώρι μας.

Σιγά σιγά της κλείνουνε τα μάτια και την πιάνει ο πρώτος ύπνος. Ροχαλίζει. Κι ύστερα παραμιλάει:

— Πάει το χωριό μας, το αρχοντοχώρι. Πέσανε κι οι κεραίες των σπιτιών. Ποιος να τις διορθώσει, ποιος να τις ισιώσει που λυγίσανε, σκουριάσανε στο σιάδι;... Άλλες ακουμπισμένες, σταυρωμένες, στραβωμένες στις κληματαριές. Άλλες κοιτούν Ανατολή κι άλλες κοιτούνε Δύση. Κατά ηλιού και κατά δύση, πάει η ζωή μας.

»Κοιτούν τα χιονισμένα όρη μας. Κοιτούνε το Θεό ζητώντας προστασία. Ζητούν βοήθεια και να ξανασηκωθούν ελπίζουνε.

»Για δες τα σπίτια μας!... Τήρα τ' αρχοντικά μας!... Σώσε, Κύριε, τα σπίτια μας. Σώσε, Κύριε, τ' αρχοντικά μας. Σώσε τις πέτρες, τα νταμάρια μας.

»Όλα τα σπίτια στη σειρά, με τις μισάνοιχτες, με τις μισοκλεισμένες θύρες και τα παραθύρια. Τα τυφλωμένα σπίτια, τα γκαβά, αποπροσανατολισμένα αρχοντόσπιτα, οπού δεν ξέρουνε ακόμα πού να πρωτοδούν και πούθε να κοιτάξουν.

»Φουσκώσανε οι πύργοι, πλάκες, κεραμίδια, γκρεμιστήκανε, τα πήραν οι βοριάδες. Οι πλάκες οι πετούμενες, ιπτάμενα χαμένα στα ουράνια. Δίχως σκεπή τα σπίτια μας. Της μοναξιάς τα σπίτια μας, ξεσκεπασμένα, τρέμουν, τουρτουρίζουν σαν πουλιά. Τα τζάκια παγωμένα. Οι καπνιές γκρεμίζονται, μαύρα κομμάτια στις γωνιές, στα άδεια παραγώνια μας.

»Άγνωστοι μπαίνουν στα μαντριά. Ακούμε πατησιές αρχαιοκάπηλων, που ανεβαίνουνε τις σκάλες, κλέβουν τα διαμαντικά, τις πέτρες και τις πούλιες από τα σεντούκια.

»Αστράφτει και βροντάει ο ουρανός. Απ' τις κλεμμένες πούλιες, ή από τα χειμωνιάτικα αστροπελέκια πάνω από τα σπίτια μας;

»Άγνωστοι μπαινοβγαίνουν κι αλωνίζουν στα μαντριά. Τρίζουν οι σκάλες από τα σακιά της αρπαγής, στους ώμους τους ριγμένα. Και κάτι λένε, βρίζουνε, σου λέει, για την αργοπορία. "Γαμώτο!" λένε, βρίζουνε.

»Χορτάριασαν οι αυλές, φύτρωσε κι αναδεύεται ανάμεσα στις πέτρες η αγριάδα. Στους όχθους δύο μπόγια γομαράγκαθα. Και το χορτάρι ψήλωσε και έγινε ένα μπόι. Τα φύλλα της κληματαριάς, χλομά και αρρωστιάρικα, απανωτά στις πλάκες. Κιτρινισμένα φύλλα της γερασμένης της συκιάς, ζαρωμένες παλάμες γεμάτες αρτηρίες, πλάκωσαν τα μαντριά μας.

»Φυσάει φουριόζος αγέρας ίσια από τα καταράχια και γίνεται ανεμοστρόβιλος. Γίνεται πορφυρή φωτιά, γίνεται φλόγα φουντωμένη, αναμαλλιάρα. Ανάψανε τα φύλλα, πήρανε φωτιά γύρω από τα σπίτια μας. Αλήθεια, πού 'ναι ο Θεός; Πού χάθηκε ο Θεός μας και δε βάζει χέρι;

»Ψηλά στην πλακωτή, καράβι ακίνητο, ασάλευτο, στέκει το μοναστήρι και αντέχει στους βοριάδες. Και το ιερό του μοναστηριού σκούζει από τους κούκους. Ερημωμένα αχούν τις νύχτες, άδεια, τα κονάκια.

»Τα κυπαρίσσια σκούζουν στον αγέρα. Σκύβουν να προσκυνήσουνε τη γη. Κι απ' το πολύ το λύγισμα σκίστηκαν, ξεραθήκανε, σιάδι στο κοιμητήρι. Και τα κυπαρισσόμηλα, πεσμένα καταγής, πικράνανε τις πέτρες μας.

»Άσε το μοναστήρι μας εκεί ψηλά στη ράχη του βουνού. Τι γίνανε οι εκκλησιές με τους πανάρχαιους τρούλους; Πού πάνε οι πανάρχαιες εικόνες οι εγκαταλειμμένες; Κι οι άγιοι, που κατεβαίνουν από τις τοιχογραφίες τις νύχτες να χοροστατήσουν; Με ποιον να χοροστατήσουν; Πού να βρεθεί ένας ασκητής ή ένας γούμενος να τους κρατάει το δυσκοπότηρο, να κοινωνήσουνε τον τόπο; Να κοινωνήσουν τις σαράντα τις γριές στο αρχοντοχώρι;

»Ο αγέρας φυσάει κάτω από τα πόδια τους και μπερδεύεται στους σταυρούς των πεθαμένων. Ο αγέρας κλοτσάει κι αναποδογυρίζει τους σταυρούς στα κοιμητήρια. Ο αγέρας κλοτσάει και σέρνει τις αναποδογυρισμένες εικόνες των αγίων.

»Σιωπούν στην κοσμοχαλασιά οι άγιοι. Θα βρουν κατάλληλο καιρό για να μιλήσουνε, σου λέει.

»Μα πότε θα μιλήσουνε οι άγιοι;

»Λένε ότι βγαίνουνε κρυφά, να μην τους δουν από τις εκκλησιές κι από τα μοναστήρια. Μα τους σκαλώσανε τα ράσα στα φαράγγια, στα αγκάθια, στις μουριές, στα μνήματα.

»Κι από μακριά αγέρωχα θωρούνε, αντικρίζουν τα αρχαία βράχια, που δε φεύγουν, δεν κουνιούνται από τον τόπο τους και λένε “Αντέξτε. Θα τα βρούμε”.

»Κάτω, τη χέρσα γη, άκουσα, ήρθαν να την πάρουν άλλοι.

»Σκιστήκανε με χίλιες δυο χαραματιές τα χώματα. Σαν έκζεμα στα σκελετώδη, γερασμένα χέρια. Αγριεύει η γη, ζαρώνει, στ’ ανοικοκύρευτα, απεριποίητα χωράφια.

»Καραδοκούν κάτω στον κάμπο οι κουρούνες και γιορτάζει η αγριάδα.

»Πού ’ν’ οι χαμένοι μας σερτοί; Πού ’ν’ τα στημένα μας πηγάδια;

»Βυθίστηκε ο τόπος στα χαλίκια. Χαθήκανε τα υπόγεια νερά στην ξηρασία. Ξερνούν φωτιές απ’ τα ρουθούνια τους οι δράκοι.

»Στεγνώσανε τα λιγοστά τσαμπιά στ’ αμπέλια. Κρυφτήκανε οι περγουλιές στους τοίχους των σπιτιών μας.

»Αχ, πού ’ναι οι νύχτες οπού βγάζανε το τσίπουρο οι άντρες στα καζάνια και κουβεντιάζανε για όμορφα κορίτσια;

»Οι δρόμοι δίχως πατησιές, τα χάσανε τα ίχνη τους. Τα μονοπάτια κλείσανε, πιαστήκανε οι ρούγες. Κι οι γάτες δε διαβαίνουν εύκολα, κι οι αλεπούδες δεν περνούνε. Οι πέτρες μεγαλώσανε, βγήκανε πάνω από τα χορτάρια.

»Αχούς, τα δάση αχούν περίεργα, σαν βογκητά, σαν

μουγκρητά, βαθιά τις νύχτες. Λύκοι, σου λέει, είναι αυτοί που ουρλιάζουνε στα δάση μας. Τι είδους λύκοι να 'ναι; Τίποτα δεν ξέρεις τώρα για τους λύκους που ουρλιάζουνε τις νύχτες μες στα δάση μας και ροβολούν και φτάνουν έξω από τα σπίτια μας.

»Όρνια, ειδών ειδών αγρίμια, ορμούνε στα λίγα τα σπαρτά μας. Αρπάζουν τα σπυριά απ' την ποδιά κι από τα ροζιασμένα χέρια μας.

»Και πού να 'χεις τη γνώμη σου; Και τι να πρωτοδεείς; Πούθε να φυλαχτείς; Φίδια, σκορπιοί, ερπετά, γουστέρες, ξένοι...

»Γυμνές οι καστανιές, και άγνωστοι περνούν, μαζεύουνε τα κάστανα.

»Ραβδίζει ο βοριάς τις καρυδιές, και πήρανε οι λάκκοι τα καρύδια.

»Κι εμείς, γριές, τρέχομε πίσω απ' τις θολούρες, τις πλημμύρες, για να πιάσομε ζευγάρια.

»Στεγνώσαν οι κουκιές, ξυλιάσαν οι κρανιές, σωθήκαν οι λεφτοκαριές, αγριέψαν οι γκορτσιές, οι στωικές αγριαπιδιές στις ράχες. Κι ο βοριάς θερίζει τα λιβάδια μας.

»Έρθανε πάνω από τα σπίτια, ίσια μέσα για τα σπίτια, λέει, και τα λιβάδια μας.

»Παν τα βοσκοτόπια, πάνε τα λιβάδια. Πήρανε πλαστά χαρτιά απ' τους αράπηδες. Τα κάπνισαν, και φαίνονται παλιά σαν των Αγαρηνών. Να πάρουνε τα βοσκοτόπια.

»Σαράντα γριές που μείνανε, και τι μπορούν να κάμουν οι σαράντα μόνες;

»Θρηνοούν τους νιους που φύγανε εκεί μακριά, πίσω απ' τον ήλιο. Και με το στόμα ανοιχτό τη νύχτα ροχαλίζουν.

»Πού πάει η νιότη μας, οπού τρέλαινε τους δρόμους;
Θεέ μου, ποιος μας καταράστηκε στα γερατειά και μείνα-
με μόνες;

...Κι αναρωτιέται η γεροντοκόρη, η άσπιλη, στο όνει-
ρο, στον ύπνο της. Κλαίει τα χάλια. Πάει το χωριό της,
λέει, πάει.

— Πάει καιρός οπού καμιά δε γέννησε. Πάει καιρός
να ακουστούν φωνές από μωρά, αναφιλητά και κλάματα.
Πάει καιρός που δε στολίσαμε μια νύφη.

»Πού 'ν' οι λάμπες και οι πούλιες, να βγουν στον ήλιο
απ' τα σεντούκια μας; Να πάρει ανάσα ο κόσμος;

»Φορές φορές πάμε στο κλειστό σχολειό, βάζουμε τ'
αυτί στην κλειδαρότρυπα, τσιτώνουμε το μάτι μας. Μη
δούμε κάποιο μικρούλη στα θρανία. Μήπως ακούσουμε
τραγούδια, απαγγελίες.

»Όμως παντού σιγή. Και άδεια τα θρανία. Και το κου-
δούνι κρεμασμένο στις αράχνες, στο κλεισμένο παραθύρι.

»Πάει ο Θανάσης.

»Πάει η Καλλιόπη.

»Πάει ο γερο-Νικόλας.

»Πάει η κυρα-Όλγα.

»Πάει η Αθηνά.

»Πάει ο Κώστας.

»Πάει...

»Πού 'ν' ο παπάς, ο γούμενος, ο ψάλτης;

»Να βρούνε, λέει, παπά και ψάλτη για τα ξόδια, να
μας θάψουν όλες, μια και πέρα.

...Όνειρο είναι και παραμιλάει:

— Μια αίτηση θα κάμω στο Θεό. Τουλάχιστον για να μας κάνει ένα θαύμα. Να στείλει νύχτες άγιους και αρχάγγελους. Να στείλει και το Άγιο το Πνεύμα. Πώς να το πεις; Να ξαπλωθούμε στα κρεβάτια. Κι ας μη νιώσουμε. Κρυφά ας γίνει, λέει, το μυστήριο πέρα απ' τα μεσάνυχτα. Ας πέσει πάνω, ας μας πλακώσει το Άγιο το Πνεύμα, να γκαστρωθούμε όλες. Οι σαράντα ασπρομάλλες. Ας είναι θαύμα απίστευτο αυτό. Μες στους εννιά τους μήνες θα φανεί το θαύμα. Βογκητά, δαρσίματα. Θα κάμομε παιδιά με το Άγιο το Πνεύμα.

»Ας έρθει ο άγιος, ας εμφανιστεί σε μια μορφή κατσαρομάλλη. Κι ας είναι ο ίδιος ο συγχωριανός μας ο Σωκράτης. Ας είναι κατ' εικόνα και ομοίωση του ίδιου του Σωκράτη του κατσαρομάλλη μας. Κι ας μοιάζει μ' ένα αρχαίο άγαλμα. Να 'ν' όλα τα μωρά που θα γεννήσομε μικρά αγαλματάκια χρυσαφένια και μικροί κατσαρομάλληδες. Να μοιάζουν του Σωκράτη μας και να τρελαίνουν τα κορίτσια.

»Και οι σαράντα οι γριές, στα βόρεια προάστια, θα μείνομε έγκυες μια νύχτα, στους εννιά μήνες θα γεννήσομε. Και θα βογκήξει το χωριό όταν θα κλάψουν τα σαράντα νεογέννητα. Θα τρέξομε στα σπίτια μας να δέσομε τους αφαλούς τους. Μόνες θα τα βαφτίσομε στην κολυμπήθρα της αυγής με τις δροσοσταλιές της αύρας. Θα τα σηκώσομε ψηλά μες στα χαράματα, λέγοντας το "Πάτερ ημών, μέγα είναι το θαύμα σου...". Θα τα σηκώσομε ψηλά για γούρι, να γεμίσει ο τόπος.

»Δεν ξέρω αν θα το εγκρίνει ο Θεός. Δεν ξέρω εσείς, γριούλες, τι θα κάμετε...

»Εγώ θα γκαστρωθώ. Θα μείνω έγκυος. Θα γκαστρωθώ, αν είναι δυνατό, και με τον ήλιο ακόμη. Θ' ανοίξω όλα τα σπλάχνα μου, φαρδιά πλατιά τα σκέλια μου. Θα δώσω, τέλος πάντων, μια φορά την παρθενιά μου.

»Δε φεύγω από τον κόσμο δίχως γιο, ν' αχήσει το αρχοντικό από φωνές, από τραγούδια.

»Μήπως ήταν αλλιώτικη η Παναγιά, ή είχε ντέρτια περισσότερα από μένα, η παρθένα;

»Ας είμαι η γεροντοκόρη η γκαστρωμένη, που θα κουβαλάω το Μεσσία μέσα μου από τα βράχια ροβολώντας...

Στο όνειρο, με το νιογέννητο στον κόρφο θηλιασμένο, ροβολάει. Κι όλες οι άλλες οι γριούλες πίσω της. Με τα σαράντα σπάργανα των γιων τους, γκαστρωμένες, στ' όνειρο ραμμένα.

Και ξύπνησε απ' τις βροντές, από τις αστραπές, από τ' αστροπελέκια.

Δεν ήτανε βροντές και αστραπές, κι ούτε αστροπελέκια.

Κλέφτες χτυπούν την πόρτα της.

Κλέφτες μπήκαν στο σπίτι της...

Δούβιανη, Νοέμβρης 1998